

Бейүк рус шаири Николай Алексеевич Некрасовун
өлүмүнүн 75 иллийи.

Риссам С. ШӘРИФЗАДА

Николай Алексеевич, бах, биз яхшы ве хошбөхт яшайрыг!

К И Р П И

Мачərəси олу!»

— Бир де көрүм, бачоғду, бу прокурор Гулиев хансы Гулиевдир?— дейэ, гоншум мәнэ мурачәт эди.

— Неч дарыкма, эми— дейэ, она чааб вердик.— Бу сәат Баба Гулиев һагында бидикләримн сәнэ данышым. Бу, о Гулиевдир ки, 1936-чы илнн август айында 1938-чи илнн июл айына киши Губалды районунда, 1938-чи илнн июл айында 1945-чи илнн декабр айына киши Астраханбазар районунда прокурор вәзифәсиздә ишләмәшидир. Сәһв эләмирәмсә, Астраханбазар районунда прокурорлуғу вәзифәсинн бачармыз бидик 1945-чи илнн декабрында ишдән кәтүрүмүшүдү.

— Бу сөзү дөван киши гоншум ағыа сьчрады:

— Һә, ону мән дә танымдым,— дейэ, гышгырды.— 1946-чы илнн феврал айында Агдам районунда прокурор көмәчкисә вәзифәсинә тә'йин олушду. О әзүдүрүмү?

— Әзүдүр ки, вар. Јап үстүнә дүшүмсән. Агдамда да иши дәү кәтирмәди. Азербайжан ССР прокурорлуғу Ганун Мачәләссинн 47-чи маддәсиннн «П», «В» бәндәни әссәсн ону ишдән кәтүрдү.

— Сәһвә.— Сәһвә.— дейэ, гоншум сәбирналкына сорушмаға башлады,— дейәсон иши ағыа чох мөзәллир.

— Илһә хам-хам данышыр, а гоншум! Баба Гулиев һеч мәзәссиз даянар? О данисда дә дост-аншасы гөвр? Агдамдан сонра о, бир дә ора-бура вүрүшүдү ки, бир ағыа ер талпыс, һаһаһа! 1948-чи илнн август айынын 23-дә Микоян адына сонәә артеглинн ишә кирди. Анчаб бурада иши ағы алтыча күн ишләй бидик. Һәрби үчкәтә даянмагдан бонон гачырдығына көрә һагг-һесәб

МАЧӘРАСЫ

багаанды, бу бағланна бир дә 1949-чу илдә Азербайжан ССР Ерли Сәнәә Назирлийннн кишия заводунда ачылды. Бабаыи бөйүк тәһнәтә ила буранн сех рәһсн вәзифәсинә тә'йин әләдиләр. Бир ил кәчмәжин бурада дә папағыны мыхдан кычармалы олуду.

Гулиев кишия заводундан сонра чох фикрләшди, чох көтүр-гой әләди, ахырда гәрәрә кәлди ки, белә ишләрдән мөтләб чыкмаз, газ вүрүб, газан долдурмағ ләзәмдир. Булн, бу илнвалла 1950-чи ил апрели 26-да Орчоникдзәнефт трестиндә фәһлә-тәһһизәти идарәсинн 54 нөмрәли әмөханәсина мүдир тә'йин олушду.

— Яхшы ердир,— дейэ, гоншум мәннн сөзүмү кәсди,— әмәли ердир. Пис олмаз.

— Әлбәтти...— дейэ, мән сөзүмү давам әтдим.— Әмөханәда нә олар? Әмәк... Баба бир үчдән әмәйә башлады. Нә бағанына

кәчидә еди, һәтта ахыра хейли пул дә өтүрдү ичәриһә. Көрдүләр ки, бу иштәлла Баба бүтүн фәһлә тәһһизәти идарәсинн ейиб гүртәрачағ, вәзифәдан кәтүрдүләр, ишиди дә мөзә үчүн вердиләр Орчоникдзә район прокурорлуғунә. Гәрәз мәсәлә дөһәндә, мәнәкәмә олуду. Гулиевә әди ид һәккә чәзасы кәсдиләр.

Һәбсханәда кәчмин күнләр, гырмызы-туман кейдийн вахтлар, достлар, ашларла бир-бир Гулиевин хәялиядән кәлиб-кәчмәйә башлады, бир ағыз багыты деди:

Ашғаш онын бишдән кәл,
Бишб ер дүшүд кәл.
Яхшы күнүн ашнасы
Яман күнә дүшүд кәл.

Әлә бу багыты Бабаынн ағзындан чылан киши яхшы күнүн ашларынә Яғырғәдә иши әлә гүрдүләр ки, Алн мәнәкәмә еди ид һәккә чәзасынн үч ил шәрти иш илә әләд эдиб, Гулиевн бурадахы. Гулиев еши «мәһзилдән» чыхандан сонра, «иһтисасынн» тамам дөйишди, олдү «мәһзилл мутәхәссис».

1951-чи илнн август айында ону Бәһманн шәһәр районун 355 нөмрәли әвләр идарәсинн мүдир вәзифәсинә тә'йин әтдиләр. Ишләдийн еди ил мүдәттиндә чох әвләр сәтләди, чох әвләр дөйишиди, һөтәчәдә Шәһәр районун Советиннн 23 март 1952-чи ил тарихин гәрәрынә әссәсн Гулиев вәзифәсиндә чинаһәт тәрәтдийнә кәра ишдән кычарылды Шәһәр районун прокурорунә верилди.

Гулиев хохардыкыи багытынн бир дә чәғрәдү. һәмин сәт тәзә иши тә'йин олушду. Дост-ашлар ону 1952-чи илнн 16 июнунда Азәрбәйжәт бирини идарәсиндә мейвә-гөрәв әзү тичәрәти комбинатынн амбар мүдир вәзифәсинә «сертдәләр». Но башынн ағрымды, а гоншү, көз ачыб юмунча амбардан 10.242 манатлығ мал әскик кәлди. Гулиевн 1952-чи ил ноябрын 12-дә вәзифәдән азад эдиб бу сәғдәр дә Кешәлә районунун прокурорлуғунә вериләр.

— Корәсән, комбинатин партиа тәшкилаты кәтиби М. Степанов йоддаш бу иләрә нечә дөзүрүмүш?— дейә, гоншум сүәл верди.
— Степанов язығ иләссин, башына нә чара гыласың? Юхары түпүрүр бим, ашаны түпүрүр сәтәл. Әкәр бу ишләрин үстүн ачысады, онда досту Гулиев бир дөфәлик ондан үз дөндәрәдин, достлағу позуларды.

Хүләсә, мөтләбәдән узағ дүшмәйәк. Инди дә Гулиевин иши прокурорлуғуда ола-ола Кешәлә район тәһһизәтларн ону ишдә сәтәлдиләр. Көтүрүб, тутун заводунн сех рәһсн вәзифәсинә тә'йин әтдиләр. Бунун сәбәбинн сорушудга тәһһизәт рәһбәрләри—партийннн әзүдүр, ишсиз гоҗ биләмәрик—дейә, чаваб вериләр. Бир дә онлар бидиләр ки, Гулиевнн достлары ону Кешәлә районун прокурорлуғундан дә гүртәрачағлар.

Гоншум чох дарин фикр кәтди, бир аздан мәнәб һәккәб сон суғалыны верди:

— Бачоғду! Бу Баба Гулиев киши адамларн бу күрә дөвләт марынн «йә-әлә» чәзасынн кәзәмәкларинә сәбәб ишдир?

— Сәбәб сянис корудугу, маймағмағдыр,— дейә, мән чаваб вердим.— Совет идарәләрнн бу чүр нәтәһиз ишсанлардан тәһһизләмәлидир.

Рәссам: Ю. АГАЕВ

—Сизин идарәсиндә иш ери вармы?
—Инди йохдур, амма олачағ: бу йоддаш ичләсдә мүдир бәрк тәһһид эдиб, дөйәсон ону чыхардачағлар.

—Бачы, Солтанбей демикшен, чаршаба бүрүнмүш киши-зад олмасан?
 —Буй, ай гардаш, нө дейирсен, арвадам. өзү дө коммунист арвады, инанмырсан мет райкомун төблигат ва төшвигат ше'беси мү дириндөн соруш.

Картоф эввалаты

Район партия комитетинин катиби Гадимов йолдаш нитгинин ахырынчы сөзларин дейянда элини стола вуруб сесини дө бир аз галдырды:

— Биз керек картоф планыны еринэ етирэк.

Ирайыла комитетинин сөзри Гасымов йолдаш да онун саси-нос ерди:

— Биз һэр нечэ олса картоф планыны еринэ етирмелийик.

Район комсомол комитетинин катиби Ресулов да бөйүклэрин сөзуну тасдиг етди:

— Һэр нечэ олса, мүтлаг, шүбһесиз!

Натиглар боғазларын Иртмаларына бахмасаг, онлар сөзлери йыгынчагдакылара һеч бир тәсир багышламады. Адамлардан бәзиси бир-биринэ көз вуруб күлүмсөди.

Картоф эввалаты Исмайылдыда баш вермишдир вә өзү дө бир аз көһнө ишдир. Йә'ни көһнө дейянда ки, эввалат нечэ илдән бәри ваге олу, анчаг үстү бир аз бундан габаг ачылыб. Амма мәсәлэ чох марагы олдуғундан һонинки инди, һәтта сонралар да адамлара гәрибө кәләчөк. Бу эввалаты эввалатлар, һәтта онун доғрулуғуна шүбһә эләчөкләр. «Белә шей олармы ки,—дейә, дүшүнчөкләр,—район партия комитетинин катиби вә район ирайыла комитетинин сөзри нитг десин, адамлар онлара инанмасынлар вә һәлэ бир көз дө вурсунлар?»

Бәди керәк белә шей олмайды, амма олүб Картоф мәсәләсиндә адамларын бир гисминин чибшданлы илә вичданы үз-үзә кәлиб вә ахырда чибшдан гәләбә чалыб.

Чибшдан илә Вичдан арасында, тахминән, белә бир мүбәһисә олмушдур. Вичдан дейиб:

— Һөкүмәт, партия вә халг бизә бөйүк ишләри е'тибар етмишдир. Биз һэр нечэ олса картоф планыны еринэ етирмелийик.

Чибшдан илә Вичданын бу сөзларинэ күләрәк:

— Сиз чох ширин даһишырсыныз, Һөрмәтли Вичдан,—дейә, е'тираз етмишдир.—Анчаг халиш эдирам ишимизә энкәл олмасын вә баша дүшөсиниз ки, Һөкүмәтин картоф планы еринэ етирилсә бизин шәхси планымыз долмаз. Колхозлар кифайәт гә-

дәр картоф әкиб йыгсалар, биз һәйәтаны тәсәруфатымызда етирдийимиз картофу кимә сатарыг? Керәк биз чалышаг ки, колхозларын картоф планы еринэ етирилсәсин, биз онла картофларынмыз тахыла дөйшәрик, һәр биримизин әвиндә бир нечә халвар тахылы олар.

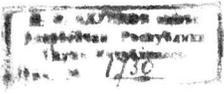
Вичданын бу сөзләре нечә чаваб вердийн мә'лум дейли. Чүнки дейдилйинә керә Чибшданын бу һәясызлыгы гаршысында Вичданын әввәл көзләри тутулмуш, сонра гулаглары кар олмуш, даһа сонра исе өз йоха чыхыб арадан итмишдир.

Чибшдан тәрәфдарлары бир нечә ил мүддәтиндә колхозларда картоф әкинини позм ушлар, йә'ни картофу планда кәс-тәриләндән чох аз әкиншәр, әкинн бечәрмәшшәр, нәтичәдә картоф әлә кәлмишдир.

Һөкүмәт тәрәфиндән муәйяләшдиримиз гиймәтдә картофу дәрл килосу бир кило тахыла барабар олдуғу һалда, Исмайылдыда картофу тахыла баша-баш дөйшмишләр вә нәтичәдә колхозларын 175 тон тахылы талан эдлимшдир. Гадимов өзү 125 кило, Гасымов 300 кило, Ресулов исе тон ярым тахылы апармышдир. Инди чибшдан тәрәфдарларынн бир гисми өзлрини бу ишдә күнаһкар билмирләр. Дейирләр ки, «бөйүкләримиз» дашыяндан сонра бизә нә вар? Буна керә дө апардыглары тахылы һәлэ ки, гайтармага тәләссән йохдур. «Бөйүкләр» вәзифәриндән кәтуғулүбләрсә дө, һәлэ дөвләт вә халг малына хөвиәт етдикләрини баша дүшмәк истәмишләр, өзлрини тәһизә чыкармага чан атырлар. Район партия комитетинин кәмиш катиби Гадимов һәр ердә гышгырыр ки:

— Картофу мән дөйшмәмишәм, әвдән ушагларын анасы апарыб дөйшиб.

Бу сөзларин Гадимова бәрәәт газандырачагыны күман етмирик. Чүнки ушагларын атасы өзуну бу чүр чыраб ичәрсинә саландан сонра, он нә ушагларын анасы, нә дө ушагларын басы хиләс эдә билмәйчөкдир. Һәр нәс әвиндә дө, идрәсиндә дө һәләр эдлимдириндән хәбәрлар олмалы, едийн чорәйин һарадан кәлдийин билмәлидир.

ЭХЛАГЛЫ АДАМ

Мән өмүрүмдө эхлагын зиддинә кетмәмишәм,
Дүньяда һеч бир кәсә яманлыг этмәмишәм.
Үзүмдә бир бурунчак, эзнн элдн ки, ятмышам—
Арвадым ашасыны янына кетди ахшам.
Туттум полис элийә онлары баш-баша мән,
О дуэла чагырды, дөндүм дилсиз даша мән.
Арвадымса, нәһаят, отағын бир күңчүндә
Арындан, һөҗсчндан өлдү эзәб ичиндә.
Мән өмүрүмдә эхлагын зиддинә кетмәмишәм,
Дүньяда һеч бир кәсә яманлыг этмәмишәм.

Вахтында вермәмишди бир достум өз борчуну,
Эйһамда бир дост кини хәбәрлар этәин оңу.
Бу кини вердим ахыр мөһкәмәйә, дивана,
Гаиун үрәк достуму лайг көрдү зиндана.
Бир груш да вермәмиш зиндана өлдү достум.
Мөним гәзәбәнмәйә һагтым да варды, сусдум.
Багшыладым өлән төк өз борчу йолдашымы,
Ахытдым архасынча көзүмдән ган яшымы...
Мән өмүрүмдә эхлагын зиддинә кетмәмишәм,
Дүньяда һеч бир кәсә яманлыг этмәмишәм.

Көндлени ашбаз этдим, исте'ладина бахтым,—
Һеч белә ашбаз олмаз, сандым ки, күлдү бахтым,
Лакни бир эйби варды, тез-тез итирди көздән,
Көндү айрылмайырды бир ярамаз һөвөздән.
Китаблары сеवरди, дүшүмәйи сеवरди,
Беләликлә ашбазым бәхтиндән үз чеверди.
Оңу һәр аддымбашы сөймөкдән чана кәлдим,
Һәр күн һөдөләмөкдән, дөймөкдән чана кәлдим.
Күнләрин бир күнүндә, мөни алмайыб сая
Ахмағын бири ахмаг, атыд өзүмү чал.
Мән өмүрүмдә эхлагын зиддинә кетмәмишәм,
Дүньяда һеч бир кәсә яманлыг этмәмишәм.

Бир гызым варды, һейһат, муэллима сөшиди,
Ахыр бир күн оңуна гачмаг фикринә өшүдү.
Дедим ки, ягдырарам, кәлмәсән агла, лә'нәт!
Юшмалды, бир гочая арвад олдү нәһаят.
Эвләри бәр-бәзәклә долуйдү башдан-баша,
Нәдәнсә, яваш-яваш саралыб солдү Маша,
Эвиңә аяг басды бир ил сонра кәдәр, гәм,
Элимдән эвладымы алды амансы вәрәм.
Мән өмүрүмдә эхлагын зиддинә кетмәмишәм,
Дүньяда һеч бир кәсә яманлыг этмәмишәм.

Тәрчүмә эдәни С. Рүстәм.

СӨЗҮНДӘ МӨҢКӘМ

Мән бир тәклиф эләдим,
Вердим ағылды суал.
— Бу баш тутмаз!—дейәрәк,
Мырылдады генерал.

Мөним дост-танышларым
Кәтирди чох-чох мисал.
— Йох... Чәтиндир,—дейәрәк,
Мырылдады генерал.

Мән үшәвтәдән сөз салдым,
Она көз вурдум дәрһал.
— Бәли, бәли!—дейәрәк,
һырылдады генерал.

Тәрчүмә эдәни Э. Тәл'әт

Рассам Э. ЗЕЙНАЛОВ

Залим арвадынын төпейиндө, сән
Сары яргап кими тир-тир өсирсән.

(Н. А. Некрасов)

АЧЫЛМАМЫШ МӘКТУБЛАР

Бөйүк рус шаири Некрасов шеирләриндән бириндә мәктүб
мәсәләсина тохунараг демшидл:

*Сән эй, мәктүбларыңы үст-үстә йыгыб
Говлудга сахладыгың...*

Биз дө Балакән району ичрайийә комитәсинини сәдри Мүгүм
Байдаровун әмәлләриндән хәбәрлар олан кими она:

*Сән эй, язылан әризәләрә көз юман,
кәлән мәктүбларың*

*пакетиңи ачмадан
стол ешикләринә*

вә тоз басмыш кабинетин

дәрин дешикләринә

басыб кызләдин

*адамлары илләр бою көзләдән, Мүгүм Байдаров!—*дейә,
ше'ирлә китаб этмак истәдик.

Анчаг, мәсәлә бурасындадыр ки, Мүгүмүн тутдугу ишләр һеч
бир өлчүйә-әндәзәйә кәлмир, онда галмышды ки, ше'ир ола,
гафийә ола.

Әслинә бахсан Мүгүмүн ноинки ше'рдән, үмүмийәтлә язы-
пузу дейнлән ше'рдән зәһләси кедир.

Ондан сорушсан ки:

— Ай Йолдаш Байдаров, бу пакетләрин ағзыны нийә ачма-
мысың?—О, үзүнә бахыб көзләрини дөйчөк вә яныглы бир сәсә
чаваб вөрчөкдир.

— Мәжәр ачмагла иш гуртарыр? Ачынн көрәк охуясан, оху-
дун, көрәк мәктүбларда язылан шикәятләрә бахасан, көстәриш-
ләрини ериңә етирсән, мәктүб сәһибләринә чаваб язасан... Ахы мән
нә үчүн агрымаз башыма дәсмәл баглайым?

Мүгүм Байдаров доғрудан да „ағрымаз башына дәсмәл багла-
маг“ истәмәйиб, илләрлә алдыгы мәктүблары йыгыб сахламыш-
дыр. Оңун ешикләри йохланаркөн кағызлары арасындан зәһмәт-
кешләрин ичрайийә комитәсина вердийн әризәләрдән башга 1949-чу
илдән бәри Азәрбайҗан ССР Баш Советиндән, район партиа комитәси-
ндән, Кәнд Тәсәрүфат Назирлийндән, район партиа комитәси-
ндән вә башга идарәләрдән көндәрильмиш 539 гәдди ачылмамыш
мәктүб тапыльмишдыр.

Ешикләрдән кағызлар чыхарылыб орталыга төкүләркән каби-
нетдә олан адамлардан бири соруду:

— Ай Йолдаш Байдаров, бир мәктүблары ачыб бахайдым,
бәлкә элә языблар ки, Назирләр Совети фан иш үчүн сәнә беш
мин манат мукафат вершир, кәд Бақия пулуну апар.

Байдаров бу суала ачмаг башыны булады:

— Мөнә мукафат? Йох, күман эләмирәм. Чәзә вермәсинләр,
мукафаты истәмәйрәм.

Байдаров өзү һаггандә доғру дүшүнмүшдүр. Оңу: һәрәкәтлә-
ри анчаг чәзая, һәм дө ағыр чәзая лайгидир.

НЕКРАСОВ ИФША ЭДИР

Рассам В.с. ТЕРНАВСКИ во П. ШАНДИН

Мени өсәрөттө сахлайн, өчләф!
Башга бир өчләфын өлини, һәр ан,—
Утанмаг билмөдөн һей ялайырсам...

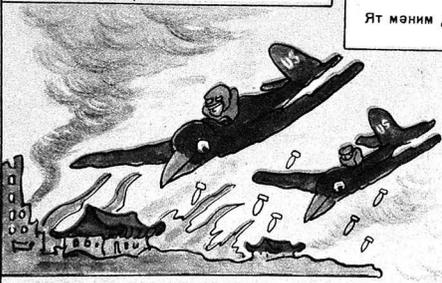

Өз юрду бир зиндан кесилмиш она,
Лөнетләр ягдырыр ярандыгына...

Эле бир зәрбе ки, чыхыр көзләри!
Эле бир зәрбе ки, сынын дишләри!
Эле бир зәрбе ки, өзилір өнки!

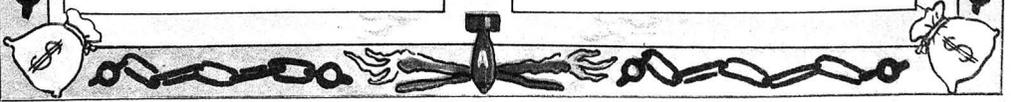
Вилайәтин ичинде, чамаат арасында
Долашыр бир шад хөбәр:
Иш үстүндө тутулан атаны, бу күн, сабаг—
Мөһкөмөйә верирләр.
Анчаг сөнин атан да чожданки дөледүзүдүр...
Өз ишинде дейил хам.
Нө гөдөр ки, нечибсөн, нө гөдөр ки.
Ят мәним дөчөл балам! төмизсөн,

Һәр төрөфдө, һәр янда
Зүлмәт тутмушдур гөрар.
Учушур боз һавада
Долашалар, гаргалар...

Дәстә-дәстә нөкәрлар,
Ғапыда көзләйирләр.

Нургада чай КЭНАРЫНДА

— Бу дөмирлэри көрүрсэн?
Бунлары ийирми ил бундан габаг
Уралдан бура кәтирибләр ки, ча-
йын үстүндән көрпү салсынлар.
— Бас сонра нә олду ки, көр-
пү салынмады?
— Гулдаг ас дейим. Бу дөмир-
ләрдән Тала чайында, Көмрүк ча-
йында, бир дө бурада вар иди. Чай
дашанда Аункулләрини сел апар-
ды, ағырлары да галды гумун ал-
тында.
— Демәли онлардан чамаата
һеч бир хейир дәймәди?
— Нийә дәймәсин, дәйди. Яс-
тыларыны элә чамаат апарды, пөч
үстү гайытдырыб, истифалә эләди.
— Бәс көрпү?
— Бах ону дәйә билмәйәчә-
йәм.

— Дүнән ашхам саат он бирә ними интизамдан
дөм вуруб.
— Элә өзү дө 11-дөн тез ишә кәлмир.

Кичи дәхли баш?

— Ай бала, гадан алым, чешмәйим
яныма дейи, бу кагызы оху бир көрүм,
нә языйлар?— дейә, яшы алтышы кеч-
миш гары күчәдә раст кәлдий бир кәч-
кө мурачәт әтди. Оглан аяг сахлады, ка-
гызы алыб диггәтлә көздән кечирти:
— Ай ана, бу ки, һөкмдүр?— деди.
— Һә, бала, һә...
— Өзү дө Октябр району 2-чи даирә
халг мәһкәмәсинин гәрарыдыр.
— Һә, оғлум, һә...
— Ана һамысыны охуюм, я әсил мәт-
ләбә кечим?
— Әлә мөтләби охусан бәсидр. Өзүнү
йорма, мән дә йолумдан галмайым.
— Охуюм да!— дейә, оғлан кагыза бир
дә диггәтлә бахды.—... вәтәндаш Б-ның
ишләдийи вәзифә ән мунм иш олма-
сына бахмайлар чох тез-тез узун мүд-
дәтләргә хәстә олуб ишә чыхмамасы
нәтижәсиндә инсан һәятти үчүн горхулу
вәзифәни ичрә этмәк үчүн ихтисаслы
шәхс олмасына көрә...

Гары оғланы даиярды:
— Бәлә, орасыны яхшы баша дүшмә-
дим, бир дө оху!— деди.
Оғлан онун сөзүнү ерә салмайыб оху-
дугуну тәкрар әтди.
— Гадан алым, енә баша дүшмәдим,
бәлкә бир дө охуясан?
— Охумагына охуярар, анчаг бурада
баша дүшүләси мөтләб йохдур.
— А башына дөнүм, мән инсан һәятти
үчүн горхулу вәзифәни ичрә этмәк үчүн
ихтисаслы адам? дейиләм. Яшым алтыш-
дан кечиб, бир адамы тоғоғуна даш ата-
мышам. Аптекдә дарман гайырмагдан башга
әлиmdir айры бир иш кәлмәз.
— Ана, мән языланы охуюрам, өзүмдән
ки, тохумурам?
— Сән тохумурсан, оғлум, ону язан то-
хуюр. Данысыны оху көрүм нә язылыбы.
—...Онун һәмшн ишдән азад эдиб,
баш аптеклар идарәсинин сәрәнчалына
башга иш вермәк үчүн көндәрилмәк
тәдбирн бүзүкн олмушдур".
— Бирчә даян көрүм, нә ләдин?

— Бу сәнин һаггында дейил, ашхам Ап-
теклар идарәсинин сәрәнчалына башга ишә
көндәрилсин.
— Дейирәм ахы, далын оху.
— Көстәриләнләргә әсәсин вә һәмшә
чаабәдә ишдән чыхкандан 4-5 ай сонра
бир нечә иш тәкдир эдиләдән сонра,
онун чыхарылмасыны бүзүкн һесап эт-
мәшидир".
Гарынын үзү күлдү, дәрндән нәфәс
алды вә севинә-севинә деди:
— Демәли, ишдән чыхарылмагымы дүз-
күн һесап этмәйибләр? Сағ олсун, сағ
олсун һәсанов йолдашы, мән әлә әввәлдән
билдирдим ки, о, мөним һаггымы мүдафиә
әдәчәкдир. Оғлум, һөкмү дө оху мән хәти-
рәчәм олум.

Оғлан сон хәтири дә еринә етирди.
— Б-ның идиасы әсәссыз олдуғуна
көрә рәдд олунсун".
— Нә олсун?— дейә, гарынын рәнки
гачды.
— Идиасы әсәссыз олдуғуна көрә рәдд
олунсун,— дейә, оғлан тәкрар әтди.
— Ай бала, элә индиә охуудн ки, онун
чыхарылмасыны дүзкүн һесап этмәшидир.
Бир мөни баша сал көрүм мән идиачыым,
мүгәсирәм, нәйәм, нә караям?

Көрүнүр һөкүмн мөзмунуну оғлан өзү
дә баша дүшмәмишди, дуруб изаһат вер-
мәйә дә һөвсәләси кәлмирди.
— Ай ана! Буну мөндән нийә сорушур-
сан, кет мөһкәмә сәдри Мөммөд һәсан-
овдан соруш. Белә шейләри о яхшы биләр.
Күндә бир нечә белә һөкм языр, вәтән-
дашларын мүгәддәрәтәны һәлл әдир. Али
мөһкәмәләр үчүн сәнод һазырлайыр. Өз
сәвадына инанмаса бу ишләри көрмәз...
— Йох, бала, бу язылардан көрүрәм ки,
онун сәвадына инанмаг олмас.
— Онун мәнә дәкли йохдур, ана!—
дәйә, оғлан йолуна данам әтмәк истәли.
— Мән дәхли олан адамы тапарам вә
дәйәрәм ки, охуюн, көрүн бу һөкмдә нә
язылар? Әкәр өзүнүз баша дүшсәнәз, мән
дә баша салым.

Г. Мәмәдди.

ХЫРДА СӨҢБӘТЛӘР

БАШКИРЛӘЙӘН

— Йолдаш Мәнсур Гулиев, әсил сәнәт-
ни нәдир?
— Мүәллимик.
— Нечә иллик педагожи стажын вар?
— Он сәккиз.
— Нарда ишләйрсән?
— Көдәбәй району, Кичик Гарамурад
кәндиндә сәлпә сәдриәм.
— Бәс нийә мүәллимик сәнәтини атыб,
тичәрәт системинә кирмисән?
— Башына сөз гәтәдир? Гоймәсан
башымызы кирләйәк.

ГУБАДА СӨҢБӘТ

— Бу ашхам театра кедәрсәнми?
— Сәтәлчәм олмага һәвәсим йохдур.
— Нечә йәш?
— Чүнки театр чох союгдур.
— Нә үчүн союгдур?
— Чүнки район тәшкилатларынын те-
атра мүнәсбәти союгдур.

БИР ӘЛДӘ ИКИ ГАРПЫЗ

Бир әлдә ики гарпыз тутмаг чәтин иш
олса да, Эршад һачнев тута билир. Өзү
дә бу гарпызын бири Гаралондулар, о
бири Норалдык. Араларында да 150 кило-
метр мөсафә варыр. Эршад һәс орада да,
бурада да аптек мүдиридир... Айын 15 күнү-
нү Гаралондула, 15 күнүнү Норалдык олу-
р. Айын биринчи ярысы Гаралонду алтекин-
ярынын һагысында гыфыл асырлар, икинчи
ярысында Норалдык алтекиннин. Соруханда
ки:
— Ай Эршад, ахы бу чүр гуллуг олмәз?
О да чаваб верир ки:
— Сиз Баш Аптеклар идарәсиндән чох
билмәйәчәкисинн ки? Онлар ки, әмр вериб
тәйин эдиләр, көрүнүр мүмкүндүр,

„БАБА ОЛМАСЫН, БАЛА ОЛСУН“

Бақыда яшан Мәмәд Гулиев үчүнчү илдер ки, өзүнүн „Баба“ огу огу „Баба“ огу одуугун сүбүт элэ билир. О, өзүнө бораат газандырмаг үчүн сүбүт көтүрүп, шайнд чагырып, анд ичир, аман элэ-йир ки:

— АА чаным, ай көзүм, мөн өмүрдү тичарот ишаринда ишлөөмөшөм. Биринчи Баки ейинти тичарот идарасы илэ адыш-вериниш олмайыб, мөн һара, 606 манат бор һара?

Чапаризде район 3-чү даирэ халк мөкмәтинде она дигетлэ гулар асыб соң-ларинэ бахандан сонра дейрээр:

- Адышынд илдер?
- Мәмәд.
- Фамилячыны?
- Гулиев.
- Юкүрү Даглыг күчүсидики 15-чи да-ланым 18 нөмрөлү эвинде ишайрысынымы?
- Хейр.
- Бек һарада ишайрысыны?
- Пиотр Монтин күчүсиде, 39 нөмрө-ли элэ.
- Балкэ тээзилкде юхардын ашагыя көчүмүсүнуз.
- Хейр, элэ эвэлдөн бурада яшамы-шым.
- Бууну эһимийәтти йохтур.
- Ахы мөн Мәмәд Бала огу де-йяным?
- Бек кимсиниз?
- Бала огулум, Бала огу.
- Бир һәрфини нэ эһимийәтти вар?

Но гөдәр чалышырлар Гулиеве бына ала билдерләр ки, янад эвөмбөин дуугу йохтур. 606 манат илэ пуудур ки ому вер-мөясини? Иши дандырмырлар, асыл мүгәс-сир олан Гулиеве ахтарырлар, сорагал-дырлар, элэ ки, элдер һәр ердон үзү-дүр, снэ кәилерләр Бала огу Мәмәдин гапысына.

3-чү даирэ халк мөкмәтис ахырда чөк көтүр-тойдан сонра иши чаресин тапмыш-дыр Гөрары Мәмәд Бала огу Гулиев ишладын идарәйи көндөрмиш бу төк-лиф этинидир ки, Мәмәд Бала огу Гулиевни берчүмү ондан тутунарлар. Гөй „мүгәсир“ Баба огу йох, Бала огу ол-дугуно кеңиб сүбүт элэсин.

И. МИРЗЭЕВ

ЕДДИИЛЛИК МӨКТӘБИН АЛТЫ МУДИРИ

Эшитдиймиз көрө бизин Халхына көнд мөктәби һагында бөин сөзләр даны-шырлар, бух сөйләйрләр ки, мөктәбин элэ-бият мүдәлини Ы. һәсәнов илдан дәр-сей дейр.— Бух чөк бөйүк негәсан дейл.

Бөйүк негәсан одур ки, сентабр айын-да бу вахта гөдөр мөктәбиниздэ алты мүдир дөйниширибләр, индикн мүдир дэ, чалышдыны баглайыб, отуруб устунад. Чүнкү бунун да ерине алад ахтарырлар.

Бир дэ негәсан одур ки, бизин мөктәбдө һалыд вәхт өлчүсү, йәни ки, саат йохтур. Шакирләрдән кимин кефи нэ вахт итәсә дәрәс көләр. Мүдәлинар дэ кефлән иста-лөндө дәрәс башлайып, йорунада дө-йнарлар:

— Уншаглар, дәрс гуртарды, кедин эви-низэ.

Р. РУСТӘМЗӘДЭ

Астафа району Халхына көнд.

Редактор—Әлэ Садыг. Редакция һейәтин: Сүлейман Рустәм, Сабит Рәһман, Сүлейман Мәликов, Казым Казымзадэ, Гүләм Мәмәдәли, Раа Шайгалдэ.

„Коммунист“ газетинин ишари. Редакциянын адреси: Баки, Коммунист күчүсә, 1113, 4-чү һауа, 2-чи нөртәбә. Тел. 3-17-27. Абуна гийәтинти алыгыз 3 манат.

ФТ 0032 Сафардин № 63 Тиражи 40 000. Кагыз форматы 70X100/16. Чала измәләнним 9/11-53 нэ

Азарбайжан ССР ИС шималы Полиграфин сөнәви, нәшрият бу китаб тичарәт ишари һалары. 26 комиссар алыны маткәс. Баки, Дөн Байрамов күчүсә, № 3.

ДАШ УРӘКЛИ ДАШӘМИР

*Элиндән
Көзләнчи
Беш габа чәк!*

Пиршагыда ишләр ямад дейл. Көндин ики мөктәб, итлабханисы, гөрәтханисы, һамамы, сөһийә мөһтәсәс, һотта агтеки дэ вардыр. Электрик лампасы да күчәл-ләр, эвләри чирәган элдр. Бирчә клуб сар-ыдан чөхәлотлинык.

Чөхәлотли дейдәдә урәйнисә башга шей кәласин. Клуб дэ вар. Онуң почә-рәларинэ шушә салынса, дамынын учуг ери тәмир элдисә, отгалдара ныылдыдан күзләрини багамы алымса, даһа башга әһәр-әһәр галмаса.

Бу да асылымур Киров району ишнат канторуну мүдир Дашдәмиров кефиндө. Дөвләт клубун тәмири үчүн пуа бу-рахыр, Дашдәмиров бурахыр. 1932-чи ил-дә о, мугәвизә баглайыб 8 мин манат то-дур, мир пуауно аламан мум кимн әрийиб, әг кимн ахырды. Элэ ки, пулу алыб отура-дү һәсабини, оладу дашдан бөрк, дөмирдән мөһкәм.

— Одур ки, клуб сарыдан көнд олуб чө-чалат.

З. ЮСИФОВА

К И Р П И
Кәләж эләди

(Мүхбир мактубарынын нәи нәи)

Ләнкәран район мәдәни-ишарәт шөбәсә, Парәнә кәндини китабханә мүдирә Афәрә Раисов кол-хошчуларә нас һәмәтә отдын үчүн ишдан коту-рмушлар.

Киров районунда Монтин адына тахта заводун-дакы 106 нөмрөн ашханым буфет мүдирә С. И. Агәев сөкәт чөкәтәр кулгаларым поудуу ва алы-чалары габа рафтар этдикн үчүн эвәлдәсидән кәнар бәлдинишләр.

Гәсим Исмаилов адына әртели 1 нөмрәдә ашханә мүдирә Мүстафәдә әләк Шәһабов йа-тәдәшәларә габа рафтар атакларынә көрә, Азә-лиһәтигәбә тәрәфиндән һәр кимсә ишадәтти төһ-мәт керәлишләр.

Норачи районунда Горки адына эрәк багә-симы мүдирә Гәбрәмановә тәһминән гадаларым колләкәдийн үчүн, төһмәт керәлини ва бу асыб-раһов сөһийә шөбәсә ишчәларини үчүн йагәл-чәгында мугәсирә элдәлишләр.

Ләки автомобиль станциясынн кәсирә С. Ягү-ров ахын ишладын ва сориширәларын габа раф-тар этдикн үчүн ишдан котурумушлар.

Сәли һәмәтә заводунда ишләнән Мәриә Багү-рова заводдан бардан отурудымы үчүн тутулуш-ва иши район миһәс идарәсине керәлишләр.

Пәләнни станциясында ишләнән экинчи тәһрир-ли ләкәндә Эвәт бина ва тикитин дистансе раисә Дәһмәлиһә көстөрн керәлини ва тәмири гуртар-масы үчүн эвәт әйрәлишләр.

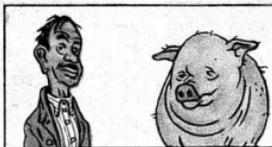
Баки чөкәк трестинин 1 нөмрәдә чөрәкәксиндә ишләнән асыбларот Зәһәрә Баһиевә, итәһәтәл-дәт сәкә бигдрәди Карәлет Кәларин ва абыр му-дирә Агәямәд Элиһә отуруду эл ишдан котуру-рәк кимәт нәһәтиһәтиһәти чөкәк элдәлишләр.

Халхында ашханә мүдирә Вейсәл Мәмәдов ва итәһәк чәмбәтиһәтин сәлд мувиани Ашур Султә-нов эвәлфәларини өһдәсиндән көкә бәлмәдәлиһәти үчүн ишдан котурумушлар.

Гуттәһәдә кимә итәһәк чәмбәтиһәтин абыр мүдирә һәмәд һөмидов ва ашханә мүдирә Чүмүр Хәдәрмәшәдов, итәһәк чәмбәтиһәтин сәдрә Чәвәл Мәмәдов Вәдәдән район ишарәти комиссә тәр-фәфиндән ишдан хәбәрләри элдәлишләр.

Бөзән бөлө дө олур.

Рисам В. ЗЕЛИНСКИ

Торбадолдуранов докүзүчүл ферма-сына мүдир төйин олунмамышдан өвөл

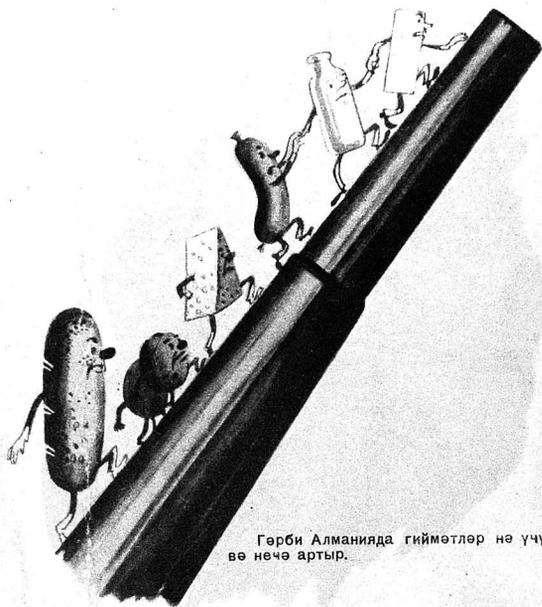
Төйин олундан сора

(Шамка „Персес“ (Киев) журналындан котурумушлар.)

Кыргыз
 ХОМОР

Fischer Wind

«ФРИШЕР ВИНД» («СӨНӨР КҮЛӨЙМ») журналы. Германия республикасынан сатирик

Герби Алманияда гийметлөр нө үчүн вө нечө артыр.

—Бу мусиги узун сүрмөйөчөк.

—Сөнин агзына икичө диш дө салынса, ишин лап дүгөлөр.